

ĐƯA TIẾN BỘ KỸ THUẬT VÀO CÁC VƯỜN QUẢ CỦA HỢP TÁC XÃ

TRẦN THANH CẢNH

HƠN 20 năm thực hiện tết trồng cây của Bác Hồ, cán bộ, công nhân, nông dân trong cả nước đã trồng được hàng triệu héc-ta rừng tập trung, hơn hai tỷ cây phân tán, trong đó có hàng trăm triệu cây ăn quả. Các hợp tác xã (HTX) đã xây dựng được hàng vạn héc-ta vườn cây ăn quả (riêng Hà Nội đã trồng được khoảng 1 nghìn ha cây ăn quả). Các vườn quả của các HTX đã cung cấp được rất nhiều giống quý cho các vườn gia đình xã viên.

Những vườn quả của HTX xây dựng hàng chục năm nay, làm đúng kỹ thuật, đã có hiệu quả kinh tế khá cao: ở Hải Hưng 1 ha vườn quả có giá trị thu nhập mỗi năm 3 vạn đồng. Hà Nội 3 - 4 vạn đồng, Hà Nam Ninh 1,4 - 1,6 vạn đồng. Phần lớn lực lượng lao động trong các vườn quả của HTX hiện nay là các cụ già, người mất sức lao động. Ở đây lao động tương đối thoải mái, ít vất vả nhưng có giá trị ngày công khá cao, có nơi giá trị gấp 3 - 12 lần ngày công khác của HTX. Ở vườn quả HTX Tân Quang (Hải Hưng) thu hoạch hàng năm trên 60 tấn quả vải thiều, cam; ngày công của các cụ đạt 12 đồng. Vườn quả của HTX Như Quỳnh (Hải Hưng) có 10 ha, hàng năm thu hoạch trên 300 tấn quả cam, táo, nhãn, cung cấp các giống cây ăn quả tốt cho 60 ha vườn cây quả của gia đình. Giá trị ngày công từ 8 - 10 đồng. Vườn quả HTX Quý Dương (Hà Nội) chỉ có hơn 1 ha đã cung cấp hàng vạn cây táo giống tốt cho huyện, giá trị ngày công của các cụ đạt trên 10 đồng.

Vườn quả của HTX đã thu hút một lực lượng lao động già yếu làm ra nhiều của cải cho xã hội. Đây còn là nơi các cụ già làm quen với các tiến bộ kỹ thuật mới mà các cụ rất thích thú, say sưa. Vườn quả HTX đã bước đầu tạo ra các vùng cây quả đặc sản như vải thiều Tân Quang, Cao Thiên; táo Dương Liễu, mít Kim Xá v.v...

Với những kết quả tốt đẹp mà các vườn quả của các HTX giành được, đến nay đã có 152 vườn quả được tặng danh hiệu « Vườn quả Bác Hồ ».

Từ phong trào xây dựng vườn quả của HTX hàng chục năm nay đang đặt ra cho chúng ta những suy nghĩ: làm sao đưa thêm nhiều tiến bộ kỹ thuật vào các vườn quả để áp dụng rộng rãi những tiến bộ kỹ thuật đó trong các vườn gia đình, vườn cơ quan. Phát huy cao tiềm năng của cây quả miền nhiệt đới góp phần quan trọng vào việc phát triển kinh tế gia đình, kinh tế tập thể để cải tiến cơ cấu bữa ăn, có cây quả xuất khẩu.

Đưa các tiến bộ kỹ thuật vào các vườn quả của HTX trước hết cần chú ý khâu giống. Sau khi đã xác định cơ cấu giống thích hợp cho từng vùng, cần chọn những cây giống có năng suất cao, chất lượng tốt để nhân giống. Phần lớn các cây ăn quả hiện nay như cam, bưởi, táo, hồng xiêm, vải thiều v.v... đều áp dụng phương pháp nhân giống vô tính (ghép, chiết). Nhân giống bằng phương pháp trên vừa nhanh, vừa cho nhiều cây giống, cây quả giữ nguyên được những đặc tính tốt của cây mẹ như năng suất cao, phẩm chất tốt. Chỉ từ 1 - 2 năm cây đã cho quả. Nếu tuyển chọn được các gốc ghép tốt còn làm tăng thêm được các tính tốt như chịu hạn, chịu úng, chống sâu bệnh. Nhiều vườn quả ở Hà Nam Ninh đã áp dụng phương pháp ghép áp gốc bưởi vào cành cam quýt để phục tráng những cây cam quýt bị sâu đục thân phá hoại nặng. Những cây cam, quýt đã được bưởi tiếp sức nhưng vậy có sức sống cao, cho nhiều quả. Cách nhân giống bằng việc uơng các hạt cây có sức sống mạnh, nhưng quả bé, không ngon, sau khi hạt mọc thành cây trưởng thành khoảng 1 - 2 năm rồi đem các mắt của các cây cùng loại có năng suất cao ghép vào. Chỉ sau 1 - 2 năm ta đã có một cây có năng suất cao, phẩm

chất ngon. Bằng phương pháp trên hàng chục vạn cây táo quý Thiện Phiến, Gia Lộc, H12 đã được nhân rất nhanh trong nhiều năm qua. Vườn quả Dương Liễu (Hà Nội) hàng năm đã sản xuất hàng vài nghìn cây táo. Gia Lộc. Với kỹ thuật chiết cây, những năm qua các vườn quả của HTX cũng đã sản xuất hàng vạn cây giống hồng xiêm, roi, cam, chanh, xoài... Để đưa nhanh những tiến bộ kỹ thuật chiết, ghép cây, nhiều vườn quả đã áp dụng hình thức hợp đồng kinh tế kỹ thuật, mời những người có kỹ thuật chiết ghép giỏi làm chuyên gia về hướng dẫn một thời gian, khi thành thạo mới thôi. Với cách làm này hàng nghìn cụ trong đội trồng cây ở các vườn quả của Hà Nội, Hải Hưng, Hà Nam Ninh đã rất thành thạo với kỹ thuật chiết ghép. Những năm qua Trường đại học nông nghiệp Hôxêmac-ti cũng đã mở nhiều lớp tập huấn cho hàng trăm người ở các địa phương về kỹ thuật chiết ghép và trồng cây ăn quả. Những lớp tập huấn này đã có nhiều tác dụng trong việc đưa các tiến bộ kỹ thuật vào các vườn quả của HTX. Ở vùng đồi núi chủ yếu trồng cây ghép lợi dụng bộ rễ ăn sâu để tăng sức chống hạn. Vùng đồng bằng, nơi có mực nước ngầm cao chủ yếu trồng cây chiết để hạn chế tác hại của nước ngầm.

Khi bố trí cơ cấu cây quả trong một vườn quả cần chú ý đến tính thích nghi của cây quả ở vùng đó, tránh tình trạng cứ thấy cây gì quý là đem về trồng, không hề nghĩ đến cây quý đó có phù hợp với vùng mình hay không. Cần bố trí những cây quả có năng suất cao, phẩm chất ngon có khả năng tạo thành hàng hóa cho cả một vùng, như vậy vừa có giá trị kinh tế cao vừa tiện thu mua chế biến.

Cần phổ biến rộng rãi kỹ thuật trồng xen cây ăn quả, cây làm thuốc, rau... để nâng cao năng suất tổng hợp của vườn quả. Trong một vườn có thể trồng nhiều loại cây quả và trồng xen các cây thuốc khác như đậu tương, rau, hoa, cây dược liệu. Cây có tán cao trồng phía giữa. Cây thấp tán trồng xung quanh vườn. Cây có tán thấp nhỏ và thời gian sinh trưởng ngắn trồng xen trong vườn. Xen canh là một biện pháp tận dụng đất, thực hiện lấy ngắn nuôi dài. Các vườn quả ở vùng trung du có tầng đất canh tác nông thì trồng mít xen dứa, nếu tầng đất dày màu mỡ, độ dốc nhỏ thì trồng cam quýt, bưởi hoặc mít xoài... trồng xen chuối hoặc dứa. Các vườn quả ở đồng bằng chủ yếu trồng xen các loại rau đậu, xung quanh vườn trồng chuối

hoặc dứa. Ở các vườn quả Khương Đình (Hà Nội), với việc trồng xen cây hoa, rau trong táo đã thu thêm hàng vạn đồng. Vườn quả Dương Liễu, Tân Quang trồng xen đậu tương cũng thu thêm mỗi ha từ vài nghìn đến hàng vạn đồng.

Cần có kế hoạch và biện pháp tăng lượng phân bón cho các vườn quả. Vườn quả của HTX Tân Hồng (Tiên Sơn, Hà Bắc) hàng năm thu trên 7 tấn táo, giá trị từ 5 - 7 vạn đồng vì vườn quả ở ngay cạnh trại chăn nuôi tập thể đã tận dụng được nguồn phân bón cho táo. Vườn quả Cần Kiệm (Thạch Thất, Hà Nội) với diện tích hơn 10 ha đã huy động hàng chục vạn tấn phù sa của sông Tích Giang bón cho các gốc vải, mía. Phân bón là một biện pháp quan trọng để tăng năng suất và tăng chất lượng quả, kéo dài thời gian kinh doanh của vườn quả. Trong khi còn thiếu nguồn phân hóa học cần khai thác triệt để các nguồn phân hữu cơ tại chỗ. Các vườn quả cần xây dựng các bể ủ ngâm phân. Những nơi gần ao hồ, sông cần khai thác thêm nguồn bùn, phù sa bón cho cây quả. Vùng trung du, miền núi cần trồng thêm các cây phân xanh họ đậu để bón cho cây và tận dụng các cây phân xanh hoang dại.

Cây quả có nhiều sâu bệnh, giới chuột phá hoại, cần có biện pháp phòng trừ cụ thể. Đội chuyên bảo vệ thực vật của HTX ngoài trừ sâu bệnh cho lúa màu cần phải trừ sâu bệnh cho vườn quả. Ngoài việc phòng trừ sâu bệnh, giới chuột cần chú ý bảo vệ tránh người và trâu bò phá hoại, rất nhiều vườn quả ở miền bắc đã tận dụng trồng mây xung quanh vườn vừa bảo vệ vườn tốt vừa có mây bán cho ngoại thương xuất khẩu.

Cây quả ở Việt Nam có quanh năm, để đảm bảo cho hoa đậu quả tốt phải tăng cường thụ phấn cho hoa và tăng thêm thụ nhập bằng cách nên khuyến khích việc nuôi ong mật, nếu mỗi vườn quả chỉ cần nuôi 1 - 2 đàn ong thì chúng ta có một số lượng đàn ong lớn, sản xuất được một lượng mật khá lớn cung cấp cho xã hội.

Với những tiến bộ kỹ thuật của nghề trồng cây ăn quả đã có, nếu chúng ta quan tâm hơn nữa, biết tổ chức, quản lý để đưa nhiều tiến bộ kỹ thuật vào cây ăn quả, chắc chắn chúng ta sẽ giành nhiều thắng lợi trong việc cải thiện cơ cấu bữa ăn của nhân dân, góp phần phát triển kinh tế tập thể, kinh tế gia đình và giải quyết lương thực, thực phẩm cho toàn xã hội.